

סמינריון איכותני

שינויים בזוגיות בקרב גברים חרדים

מקהילת גור, נוכח מגפת הקורונה

מגיש:

תז:

בהנחיית:

פברואר, 2021

תוכן עניינים

3	מבוא	
4	1. סקירת ספרות	
4	1.1 ממצאים ראשוניים על ההשפעה של מגפת הקורונה (Covid-19)	
6	1.2 זוגיות בימי קורונה	
9	1.3 המאפיינים הייחודיים של קהילת חסידות גור	
11	1.4 שאלת המחקר	
11	2. פרק השיטה	
11	2.1 אוכלוסייה	
12	2.2 כלי המחקר	
12	2.3 הליך המחקר	
13	3. ממצאים	
13	3.1 שידוך וקשיים ראשוניים	
14	3.2 התפתחות של שינויים בקשר לאורך זמן	
15	3.3 מגפת הקורונה וחיי הזוגיות	
17	4. דיון	
19	5. מקורות	
23	נספחים	
23	נספח א': שאלון המחקר	
24	נספח ב': ניתוח תמות	
25	נספח ג': ראיונות המחקר	

מבוא

מגפת הקורונה, הינה תופעה שכבר עתה נחשבת להיסטורית, ובעלת השלכות דרמטיות על היבטים רבים בעולמם ובסדר החברתי של תרבויות רבות בעולם כולו, כמו גם במדינת ישראל. מגפת הקורונה, הינה מחלה אשר פרצה בסין בסוף שנת 2019, וחודש אחרי זה התפשט בכל העולם, כמו גם בישראל, כאשר התחיל בעולם המערבי באיטליה (אורנשטיין, 2020). מאפייניה הייחודיים של מגפת הקורונה, כמחלה המתפשטת במהירות, ועם אחוז תמותה גבוה יחסית (לצד מדביקים אשר אינם מגלים סימנים ולכן מייצרים גלים של הדבקה), הובילו, מצד אחד, לסגרים לאומיים, שנדרשו כדי להקטין כמויות הנדבקים, אשר מאיימים על יכולתה של מערכת הבריאות לתפקד, ומצד שני, הובילו ליצירת מציאות חברתית חדשה, של ריחוק חברתי מתמשך (Kye & Hwang, 2020).

בשנה שחלפה מאז שפרצה, מחקרים רבים בחנו את ההשפעות של המציאות החברתית-כלכלית, אשר אחד מההשלכות המרכזיות שלה, הייתה המעבר המהותי למרחב הביתי, אשר מחקרים ראשוניים, בארץ ובעולם, כבר מצביעים על הנזקים ועל האלימות אשר הולכת וגוברת במרחב הביתי (ריבקיין ואחרים, 2020). בהתאם לכך, מחקרים מראים, עד כמה השלכותיה של מגפת הקורונה גם משפיעה על הזוגיות והמערכת הזוגית הרומנטית. המערכת הזוגית הרומנטית, מהווה את אחד מהנושאים המרתקים, נוכח האופן שזו נבנית ונתפסת בתרבויות שונות, וכיצד זו הולכת ומשתנה בעשורים האחרונים, לצד מוסד המשפחה (Pietromonaco & Overall, 2020).

בעבודת מחקר זו, אבקש לעסוק במגפת הקורונה, תוך התמקדות בהשפעות שלה על הזוגיות של קהילה בעלת רקע תרבותי וסגנון חיים שונה לחלוטין מזה המוכר לנו, בדמות קהילת הגור, הקהילה החסידית הגדולה בישראל. מטרת המחקר, הינה לקבל הצצה יוצאת דופן על אחד מהקהילות הסגורות ואף הקיצוניות במדינת ישראל (וסרמן, 2017), במרחב הביתי האינטימי, וחיי הזוגיות האינטימיים עוד יותר. שאלת המחקר שתגשים מטרה זו, הינה **'כיצד מגפת הקורונה משפיעה על זוגיות ועל מערכת החיים הזוגית בקרב חסידי**

קהילת גור?'

כדי לענות על שאלת המחקר, מחקר איכותני המתבסס על שישה ראיונות בוצע בקרב קהילה. עבודת סמינריון זו תיפתח עם רקע תיאורטי שיבחן את לעומק את השפעות הקורונה ברמה החברתית והכלכלית, כפי שהן ידועות עד כה, את האופן שבו ניתן להבין וליצור מסגרת תיאורטית לזוגיות וחלקה המשמעותי בחייו של כל אדם. הפרק השני יציג את שיטות המחקר ואת הדרך שבה בוצע המחקר, ובפרק השלישי יוצגו הממצאים, וזאת כהכנה לפרק הדיון, אשר יפיק מסקנות וישפוך אור על הצדדים האינטימיים ביותר של אחת הקהילות הסגורות ביותר של הקהילה החרדית.

1. סקירת ספרות

1.1 ממצאים ראשוניים על ההשפעה של מגפת הקורונה (Covid-19)

מגפת הקורונה, או בשמה המדויק, ה-Covid-19, הינה מגפה אשר התפרצה בסוף שנת 2019, לפי המידע הידוע והקיים כיום, בעיר וואהן שבסין (אם כי קיימות הערכות כי הווירוס החל בהתפשטותו עוד לפני כן), ומאז התפשט ברחבי העולם. מגפת הקורונה הינה, כמו מגפות רבות בעשורים האחרונים, תוצאה של מוטציות של מחלות אשר הופכות מחלות בין בעלי חיים למחלות העוברות גם בין בני אדם (Kye & Hwang, 2020). מחלת הקורונה מתאפיינת במספר היבטים, אשר הופכים אותה לתופעה חברתית היסטורית, הנובעת מאי וודאות רפואית גדולה, הכוללת תסמינים המזכירים מחלות שגרתיות אחרות, לצד תסמינים אחרים, אשר בכל יום מידע חדש, פרטים חדשים מתגלים אשר הופכים את המציאות הרפואית למורכבת אף יותר (Heinonen & Strandvik, 2020).

עם זאת, הייחודיות של מגפת הקורונה, נובעת ראשית כל מהשפעותיה החברתיות-תרבותיות וכמובן כלכליות. הניסיון למגר את המגפה, לה בשעת כתיבת שורות אלו, עוד אין תרופה ואין חיסון, הוביל להשפעות דרמטיות במרקם ובסדר החברתי, תוך שינוי מהותי ובסיסי בדיכוטומיה וסדר המרחבי המבחין בין הבית למרחב הציבורי (Marroquín, Vine & Morgan, 2020). אט אט, מחקרים ראשוניים מתחילים לאושש הערכות הנוגעות למשמעות של הפרת הסדר הקיים, בהתפתחותן של תופעות כמו אלימות משפחתית העולה וגואה נוכח הסגרים המשאירים בני זוג אלימים מסוגרים בבתיים במצב כלכלי קשה (Kofman & Garfin, 2020).

חשוב לציין את עבודתם המרתקת של פיאטרומונקו ואובראול (Pietromonaco & Overall, 2020) אשר בחן את האופן שבו מחלת הקורונה צפויה להשפיע על החיים הביתיים, על בסיס מחקר של החיים הנשואים משנת 1995. החוקרים מבחינים בין גורמי לחץ חיצוניים, מאפיינים של חולשה הקיימים בנקודת המוצא בבית הנתון, ותכונות אישיות המאופיינים בחולשה העלולה לפגוע במרקם הביתי. אלו, משפיעים באופן הדדי על הקשר הזוגי, לצד איכות ויציבות הקשר.

כאשר בוחנים את גורמי הלחץ החיצוניים, החוקרים מציינים כגורמים משמעותיים את הגורמים הכלכליים, הנובעים מאבדן או צמצום הכנסה, מאבדן עבודה והצורך לחפש עבודה, קשיים בהתמודדות בעבודה ומול הילדים נוכח אבדן של פתרונות לילדים בשעות העבודה (כמו בתי ספר, צהרונים, וכדומה). לצד קשיים אלו, בתים החווים את מגפת הקורונה סובלים מפגיעות נפשיות הנובעות מתוך ההסתגרות בבית, לרבות תקופות הבידוד הנכפות על רבים מאלו הנמצאים בסיכון להדבקה, פגיעות נפשיות הנובעות